PREGĂTIREA TACTICĂ, FACTOR IMPORTANT ÎN OBȚINEREA SUCCESULUI

În cadrul antrenamentului sportiv modern, pregătirea tactică ocupă un loc din ce în ce mai important, rolul ei în obținerea succesului crescînd tot mai mult.

În condițiile actuale, cînd pregătirea fizică a echipelor și a sportivilor este relativ egală, iar bagajul tehnic aduce doar mici diferențieri, tactica poate hotărî — și hotărăște deseori — învingătorul.

Nu sînt rare cazurile cînd echipe sau sportivi cotați cu șanse scăzute obțin victorii surpriză tocmai pe baza pregătirii tactice minuțioase a confruntării respective. Tactica, însă, nu este și nu poate fi element general valabil, ce poate fi copiat sau aplicat la voia întîmplării. Există destule exemple și cazuri cînd sportivi sau echipe au încercat să atingă performanțele unor virfuri copiind întocmai tactica acestora, ca pe ceva „miraculos", fără să o raporteze la propriile posibilități, la propriile atuuri și lipsuri. Rezultatele au fost mereu aceleași — adică eșecuri! Antrenamentul tactic are criterii riguroase, matematice chiar, el trebuind să țină cont întotdeauna de propriile puncte forte și — în egală măsură — de punctele vulnerabile ale adversarilor.

Ne-am propus astăzi să oferim cititorilor cîteva aspecte din pregătirea tactică a unor echipe și a unor sportivi, căutînd să evidențiem importanța covîrșitoare pe care o are această problemă în activitatea sportivă de performanță.

„SCHEMELE" COMPLETEAZĂ, NU SUPLINESC!

În handbalul nostru, la absolut toate nivelele, se constată de mai multă vreme o preocupare exagerată pentru „scheme tactice". Aceste combinații, care urmăresc mai mult spectacolul, ajung să fie încununate de reușite din ce în ce mai rar, pe de o parte pentru că devin repede cunoscute adversarilor, iar pe de alta pentru că mișcările de răspuns ale apărărilor nu corespund întocmai cerințelor „schemei". Și chiar dacă procentajul de acțiuni reușite se află într-o continuă scădere, ideea pregătirilor în această direcție este ridicată la cote prea pretențioase pentru utilitatea ei practică.

Nu o dată, în întîlniri importante, asistăm la atacuri eșuate de-a dreptul lamentabil, la irosirea unor poziții extrem de favorabile, tocmai pentru că finalizării simple, firești, îi este preferată combinația întortocheată. Avem tot mai des prilejul să vedem cum jucători fără un bagaj prea mare de cunoștințe tehnico-tactice recurg la „pase speciale" sau la artificii inutile, în loc să trimită mingea drept, simplu, printr-o pasă obișnuită. De asemenea, se face simțită o adevărată predilecție pentru angajările la semicerc, deși este clar pentru toată lumea că la ora actuală perfecționarea apărărilor și robustețea fizică a jucătorilor, împletită cu o tot mai accentuată agresivitate pe propriul semicerc, diminuează din ce în ce mai mult eficacitatea pivoților. De altfel, se și observă o tendință de infiltrare a pivoților mai mult spre extreme, zone unde apărările se dovedesc mai penetrabile.

În fața veritabilei „cascade de scheme" se află, însă, o mare problemă care este determinată tocmai de excesiva preocupare pentru combinațiile tactice. Este vorba de sărăcia bagajului tehnic al jucătorilor.

Într-un interesant studiu efectuat de profesorul *Mihai Cojocaru*, metodist al lotului reprezentativ de băieți, s-a observat că în Divizia A (masculină) doar doi-trei jucători stăpînesc mai multe procedee de aruncare la poartă. Și nu întîmplător aceștia sînt handbaliști de frunte, jucători remarcați tocmai prin posibilitățile variate de finalizare. În rest — o sumedenie de nume cu cîte un singur procedeu de aruncare în dreptul lor. De aici, evidenta scădere a potențialului ofensiv manifestată de echipele divizionare, ușurința în blocarea unor șuturi de către apărători și... „zilele mari", din ce în ce mai numeroase, ale unor portari care, deși nu au o valoare deosebită pe plan internațional, reușesc în campionatul intern să apere foarte bine numai pe baza cunoașterii exacte a procedeului de aruncare folosit de jucătorul x sau y.

Din nefericire, goana după „scheme" s-a extins și la echipele de juniori. Ignorînd pregătirea complexă, mulți antrenori trec la învățarea schemelor tactice imediat după ce elevii lor încep să cunoască, de bine, de rău, un singur procedeu. Nu mai contează nici pregătirea fizică generală și specifică, nu mai contează nici bagajul elementar de cunoștințe tehnice, nu mai contează nici sistemul de apărare. Toată lumea face „scheme"! Rezultatul, mai bine zis rezultatele? O accentuată criză de elemente talentate care să bată — cum se spune — la porțile loturilor reprezentative, un nivel mediocru în campionate, o penurie de mijloace de exprimare în joc. Or, pentru toată lumea trebuie să fie limpede că *schema tactică reprezintă un element auxiliar, la îndemîna echipelor pregătite foarte bine, care dispun de jucători completi, puși la punct atît pe plan fizic, cît și tehnico-tactic.* Combinațiile tactice nu sînt făcute pentru a suplini carențele, ci pentru a completa o pregătire excelentă!

Horia ALEXANDRESCU

EROARE PE PARCURS

Am asistat nu demult la o dezbatere furtunoasă. Lotul de ciclism pentru „Cursa Păcii" își analiza comportarea într-una din competițiile de verificare și — nemulțumit de performanțele realizate — căuta explicații. Printre greșelile amintite se afla și evadarea prematură, nepregătită și neconsolidată, a alergătorilor Mircea Romașcanu *și* Nic. Gavrilă. *Despre această acțiune, ziarul nostru din 23 martie nota:*

„S-a mers în pluton, cu o ușoară „scînteie" la întoarcerea de la km. 57, cînd am înregistrat evadarea lui Romașcanu și Gavrilă, eșuată, însă, după numai cîțiva kilometri".

Evident, cei doi alergători au comis o eroare tactică. Ei au greșit, declanșînd un atac ce s-a vrut decisiv, fără să fi fost sprijiniți, în pluton, de colegii lor. Cînd pornești la o astfel de acțiune, în doi, la jumătatea întrecerii, trebuie să-ți asiguri și colaborarea unor oameni de valoare. După sprinturile care premerg evadarea și care trebuie să-i „sufoce", pentru moment, pe adversari, colegii din pluton — care protejează acțiunea — au misiunea de a tempera ritmul, de a-i încurca la trenă pe cei ce organizează contralovitura. Nu este un lucru ușor, de aceea el trebuie efectuat de alergători valoroși, cu bună orientare în pluton și cu resurse fizice. Apoi, chiar cînd pleci în doi, sau mai ales atunci, trebuie să-ți alegi cu atenție partenerul. „Omul de lîngă tine" trebuie să fie la fel de proaspăt, bun ruleur, animat de dorința de a contribui sincer la reușită, capabil să-ți ofere „plasa" necesară odihnei după efortul depus la trenă.

Așadar, organizarea acțiunii și alegerea momentului tactic al declanșării sînt decisive într-o evadare. Mircea Romașcanu, *talent de seamă al ciclismului românesc, rutier care numără printre învinșii săi în întreceri internaționale peste hotare alergători cu faimă, chiar și campioni ai lumii, n-a ținut însă seama de aceste deziderate și a pornit la întîmplare, bazîndu-se doar pe forța sa. Deznodămîntul l-a readus la realitate. Evadarea a eșuat, iar el — sleit de forțe — n-a mai fost capabil să participe la acțiunea decisivă, clasîndu-se în plutonul anonim, notat de arbitri „între locurile 23 și 45". Firește,* Mircea Romașcanu *a înțeles eroarea, a învățat ceva și este aproape sigur că pe viitor își va judeca mai bine acțiunile.*

Am relatat acest fapt pentru că nu este singular. Numeroși rutieri, mai ales dintre cei tineri, comit astfel de erori tactice care, uneori, se repercutează chiar asupra viitorului lor în sportul cu pedale. De aceea, opinăm pentru acordarea unei mai mari atenții, în pregătirea teoretică, îndeosebi asupra acelor capitole care se referă la comportarea în timpul cursei. Altfel eforturile se irosesc, mediile orare rămîn reduse, iar performanțele se mențin la un nivel nesatisfăcător.

Hristache NAUM

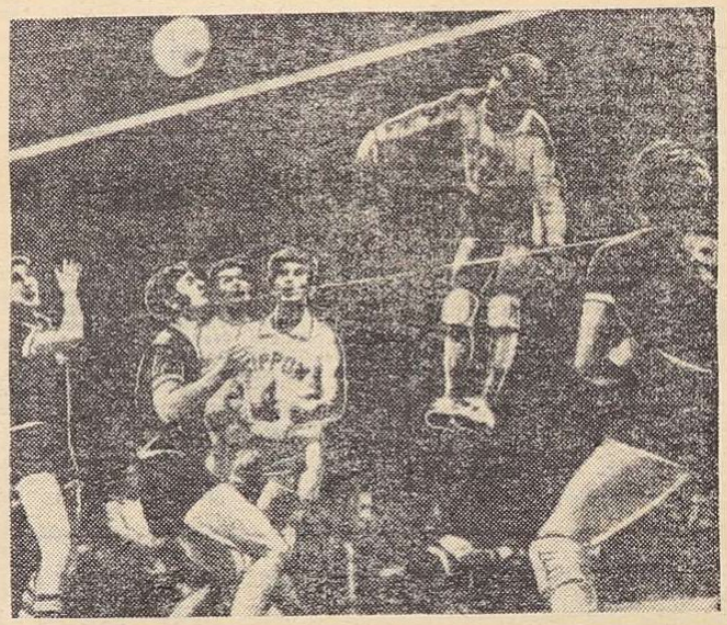

Voleibaliștii niponi s-au impus la ultima ediție a J.O. tocmai prin iscusința tactică. Iată o mostră elocventă a jocului lor: rapiditatea combinației a surprins atît de mult adversarii încît aceștia nu mai au timp nici să efectueze săritura la blocaj. Shimaoka trăgînd nestingherit!...

JOCUL CU CENTRU FIX, UN SISTEM CARE NU-I AVANTAJEAZĂ PE POLOIȘTII NOȘTRI

Pentru echipele de polo valoroase, unul din mijloacele tactice preferate a fost ani de zile jocul cu „centru fix". Era epoca jocului lent, în ritm de vals. Chiar și în ultima vreme, formațiile care au avut la dispoziție jucători cu talie și gabarit mari (*Sandici* și *Bonacici* — Iugoslavia, *Szivos* — Ungaria) au continuat să folosească cu succes această tactică, mai ales împotriva echipelor care nu aveau cu ce contracara jocul impetuos al acestor „uriași". Marea majoritate a reprezentativelor sau a formațiilor de club cu un frumos renume au ales jocul combinativ, în viteză, axat foarte mult pe contraatac.

Și în țara noastră tehnicienii discută de multă vreme cu argumente *pro* și *contra* despre aceste variante tactice. În linii mari, s-a căzut de acord că pentru gabaritul redus al poloiștilor noștri și temperamentul lor, tactica ideală este cea a contraatacului. În vorbe toată lumea este de acord cu această teorie: în practică, însă...

Desfășurarea marii majorități a partidelor din campionatele ultimilor ani duce la concluzia că, aproape fără excepție, oricîteori se află în atac formațiile noastre își trimit de regulă un jucător (sau doi) în centrul sistemului defensiv advers, spre care se îndreaptă toate pasele coechipierilor. Aceasta încearcă (sau ar trebui să încerce) înșelarea atenției apărătorului advers, pentru a concretiza. Dar rareori înregistrăm goluri marcate de centrul fix al unei echipe. Aceasta pentru că jucătorii „specializați" pentru acest post nu au gabaritul și nici forța necesară de a depăși adversarul, dar și pentru că bagajul lor tehnic este redus. În asemenea situații, centrul fix al echipelor noastre începe îndeobște să paseze la rîndu-i cu ceilalți coechipieri, pînă reușește să „smulgă" arbitrilor mai puțini experimentați o eliminare a adversarului la trei faulturi consecutive. Și, astfel, jocul se transformă într-un dute-vino al mingii spre centru și înapoi, pînă cînd — și să reținem acest lucru — unii arbitri cad în plasa întinsă de jucători! Firește în asemenea condiții, spectacolul întrecerii este mult diminuat și (de ce să n-o recunoaștem?) tactica are doar rareori șanse de reușită.

Am adus această problemă în discuție și pentru că folosirea tacticii respective trădează lipsuri evidente de pregătire. Nu rareori *echipele care au înotători slabi, fără rezistență la eforturile unui joc în permanentă mișcare, aleg tactica cu centru fix*, care presupune solicitări mai puține. Mai mult, am observat chiar și în unele evoluții ale reprezentativei tendințe de aplicare a unei asemenea tactici prin folosirea lui Viorel Rus, poloist robust, care se poate impune în fața unor adversari cu o talie asemănătoare, dar este de regulă ușor de contrat în partidele cu echipele *U.R.S.S., Ungariei, Iugoslaviei* sau *Olandei*, ai căror jucători au un gabarit superior. Iată de ce *pledăm hotărît pentru adoptarea jocului combinativ, pe contraatac, care cere jucători rapizi și buni tehnicieni, o pregătire multilaterală, la nivelul actualelor cerințe.* Numai cu un asemenea stil de joc pot progresa și se pot impune pe plan internațional echipele noastre.

Adrian VASILIU

ÎN VOLEIUL MONDIAL, MARILE VICTORII AU FOST ALE... TACTICII!

Referindu-ne la tema adusă în discuție, trebuie să subliniem însemnătatea deosebită a pregătirii tactice și în volei. Aceasta este îndeobște latura finală a procesului de antrenament, cea în care — pe fondul unor acumulări în toate celelalte capitole — se realizează ansamblul, cooperarea între componenții echipei, sau modalitățile de acțiune în situațiile variate. Voleiul, joc sportiv în care problemele tacticii se răsfrîng atît asupra individului, cît și asupra sextetului, oferă nenumărate exemple ilustrînd caracterul adesea determinant al acestei laturi.

Inovațiile școlii japoneze de volei pe tărîmul tacticii de joc, numeroase în ultimii 10—15 ani, au determinat o impresionantă ascensiune a echipelor nipone în ierarhia internațională: formația masculină este deținătoarea titlului olimpic, iar cea feminină este campioană mondială! Succesele din ultima vreme ale școlii japoneze sînt puse, fără nici un dubiu, pe seama noutăților de ordin tactic. Ținînd cont de particularitățile voleibaliștilor lor, antrenorii niponi au modificat concepția de joc, opunînd sistemelor tradiționale unele noi, care aveau să revoluționeze tactica în voleiul mondial. Preluarea serviciului cu două mîini de jos (manșetă) — element tehnic introdus de ei — avea să genereze sisteme tactice noi: joc în mare viteză, combinații fulminante în atac (din pase scurte sau în urcare). Renunțarea apoi la unul din cei doi ridicători și înlocuirea acestuia cu un trăgător (în sistemul 5+1) a dus la apariția unui coordonator unic, cu calități deosebite de **passeur** și cu o mare rezistență de concurs, care compensa deficiențele personale la blocaj printr-o valorificare nemaiîntîlnită a forței de atac a celorlalți cinci jucători și printr-un randament deosebit în linia a doua. Acest ridicător, contrazicînd el însuși tendința spre... înălțime, ce se manifestă în voleiul mondial, a fost Nekoda, mai scund decît o... ridicătoare (sub 1,70 m), dar cotat de mulți drept cel mai valoros din toate timpurile. Tactica adoptată la sfîrșitul deceniului trecut de echipa R. D. Germane — atac din pase foarte înalte convenabile structurii atletice a voleibaliștilor săi — le-a adus jucătorilor lui Herbert Jenter titlul suprem în 1970. Ingenioasa „găselniță" a polonezilor în valorificarea atacului prin încrucișare (pentru ocolirea zonei centrale a fileului, cea mai propice unui atac eficient, dar cea mai bine păzită) le-a adus acestora un surprinzător succes la ultima ediție a C.M. Anul trecut însă, cu prilejul „europenelor", arma tactică a echipei Poloniei a fost contracarată de reprezentativa sovietică, printr-o nouă și izbutită tactică de apărare, la care antrenorul Iuri Cesnokov mărturisea profesorului timișorean Gh. Bodescu că a muncit un an întreg. Dar nu fără folos! Atacul prin dublă bătaie la săritură, folosit cu precădere de voleibaliștii cehoslovaci (la căror școală de volei este recunoscută mai ales sub aspect tactic), i-a menținut pe aceștia în plutonul fruntaș, deși n-au mai beneficiat în ultima vreme de elemente de o valoare deosebită... Locul de podiumul „europenelor" din 1971 obținut (la egalitate de puncte cu cîștigătoarea competiției, formația U.R.S.S.) de echipa masculină a României, condusă de antrenorul N. Sotir, își găsește și el explicația în primul rînd în tactica reușită adoptată **atunci**, după cum soluțiile încercate mai apoi, precum și trecerea pe planul secundar a acestei laturi a pregătirii, s-au repercutat negativ asupra rezultatelor.

În toate cazurile prezentate (exemplele puteau fi și mai numeroase) sistemele tactice au avut însă în vedere o cerință esențială, și anume **că nu una sau alta dintre concepțiile de joc aduc neapărat succesul, ci doar aceea care se potrivește cel mai bine calităților fizice și psihice, temperamentului și aptitudinilor jucătorilor**. Prin urmare, nu s-au adoptat sisteme de dragul sistemelor, ci ele au fost dictate de existența unor jucători capabili să le valorifice la un nivel superior...

Aurelian BREBEANU